

УДК: 65.01

Ревіна К.С.

студентка гр. ЗМТ-22мг

Українська інженерно-педагогічна академія

м. Харків, Україна

наук. кер. – к.е.н., доцент Євченко В.В.

АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

Антикризове управління полягає у комплексі методів, форм та процедур для соціально-економічного оздоровлення фінансово-господарської діяльності підприємств, підприємців, галузі, також включає створення та розвиток умов, що дозволяють вийти з стану кризи

Криза є крайнім загостренням протиріч у діяльності компанії, у цей період виникає ризик загрози її існування. Кризи є показником розвитку окремої організації, який може не відповідати особливостям розвитку інших учасників ринку або загалом галузі. Зумовлено це суто індивідуальним розвитком кожного підприємства, зі своїми коштами та можливостями, з підпорядкуванням принципам та законам циклічного розвитку соціально-економічної системи загалом. Кожне підприємство стикається зі своїми кризовими ситуаціями та власними циклами діяльності. Це залежить не тільки від комплексу внутрішніх, а й зовнішніх чинників.

Зовнішні причини – існуюча зовнішня загроза, оскільки підприємство

взаємодіє з багатьма різними суб'єктами. Тому може бути досить ускладнений вид структури зовнішніх причин.

Антикризове управління є системою управлінських заходів, спрямованих на діагностику, попередження, подолання та нейтралізацію кризових явищ, причин їх появи на всіх рівнях економіки [1].

При цьому необхідно враховувати, що в антикризове управління включається застосування найважливіших економічних дисциплін – як стратегічного, тактичного планування, фінансового аналізу, менеджменту, інвестування та ін. При цьому вони об'єднуються у загальну систему, ґрунтуючись на одному критерії – можливість діагностики, нейтралізації, попередження та подолання кризи.

Антикризове управління підприємством відображає потреби подолання та розв'язання кризи, з можливістю пом'якшити їх наслідки.

Функції антикризового управління – напрямки діяльності, які відбивають предмет управління, визначаючи його результат. Формуються вони за рахунок відповіді на питання – що потрібно зробити для успішного управління напередодні, у процесі кризи та після її завершення. Можуть бути виділені 6 функцій антикризового управління: передкризове керування, управління під час кризи, управління процесами виходу із кризи, забезпечення керованості (стабілізація нестійких ситуацій), мінімізація втрачених можливостей, втрат підприємства, своєчасні рішення [2].

Антикризове управління може будуватися різних стратегіях. Серед найважливіших варто відзначити:

- попередження кризи, підготовка підприємства до її настання;
- вичікування зрілості кризи, щоб її успішно долати;
- протидія кризовим явищам, із уповільненням негативних процесів;
- стабілізація ситуації за рахунок резервів та додаткових ресурсів підприємства;
- розрахунок ризиків підприємства;
- послідовний вихід підприємства із кризової ситуації;

– передбачення та створення умов щодо усунення наслідків виниклої кризи.

Ефективне врегулювання кризової ситуації не слід вважати подією, адже вона полягає у систематичному, тривалому та регламентованому процесі для виявлення вразливих місць підприємства, запобігання повторенню аналогічної ситуації надалі.

Передбачається також планування у разі настання найімовірніших кризових ситуацій з організацією ефективного обміну даними до настання кризи та після неї, з перевіркою та оцінкою реальної ситуації, з впровадженням інновації за потреби [3].

Яких заходів управління треба вжити, щоб вивести підприємство із кризової ситуації? Пропонується таке:

– ідентифікувати проблеми. Для виявлення існуючих проблем знадобиться трохи більше місяця;

– здійснити пошук інформації. Після виявлення проблем можна переходити до пошуку, вивчення інформації. Ознайомитись з численними статтями в Інтернеті та ЗМІ. Вивчити досвід компаній, включаючи конкурентів, які подолали подібні проблеми чи не впоралися з ними. Необхідно регулярно працювати над розширенням своїх знань у цій галузі;

– поставити цілі та провести аналіз шляхів їх досягнення. Для збільшення обсягів виробництва та продажів, потрібно впровадити автоматизовані інформаційні системи управління бізнес-процесами - у тому числі CRM, ERP, SCM-проекти;

– розширити свій асортимент. Вивчити споживчі переваги, скористатися відомостями з виставок, звернутися до досвіду підприємства із успішним досвідом роботи. Визначити групи товарів у каталог конкурентів, які користуються максимальним попитом у споживачів та забезпечують високий прибуток. Паралельно провести аналіз своїх можливостей розширення асортименту;

– змінити систему мотивації персоналу. На підприємстві не завжди оплата

праці відповідає якості продукції та рівнем виробітку. Тому пропонується сформувати та впровадити систему KPI;

- впровадити нові технології виробництва та продажів. За даними аналізу SWOT визначити, чи достатній обсяг виробництва для даної ринкової ніші;

- реалізувати прийняті рішення. Автоматизувати керування підприємством.

Слід врахувати і ряд особливостей антикризового управління щодо використовуваних технологій:

- динамічність та мобільність використання ресурсів, проведення перетворень та змін, реалізація інноваційних програм;

- проведення програмно-цільових підходів у технологіях розробки, реалізації управлінських рішень;

- підвищений рівень чутливості до фактору часу управлінські процеси, до здійснення своєчасних дій з динаміки ситуацій;

- посилення уваги щодо попередніх та наступних оцінок управлінських рішень, вибору альтернатив поведінки та діяльності;

- розробка та реалізація управлінських рішень із використанням антикризового критерію якості.

- при механізмі антикризового управління слід віддати перевагу наступним пріоритетам:

- мотивування, яке орієнтоване на прийняття антикризових заходів, уникнення помилок, економію ресурсів;

- установки на оптимізм, впевненість у соціально-психологічній стабільності діяльності підприємства;

- інтеграції з цінностей компетенції та професіоналізму;

- ініціативність у вирішенні проблем, пошук оптимальних варіантів розвитку;

- взаємоприйнятність, корпоративність, знаходження та підтримка інновацій.

Існує також чотири групи проблем антикризового управління.

Перша група проблем – у тому числі розпізнавання передкризових ситуацій із запобіганням кризі. Запобіганням піддаються не всі кризи. Можливі ситуації, коли кризу все ж таки потрібно пережити і подолати.

Друга група проблем – пов’язана із ключовими сферами діяльності підприємства. Насамперед методологічні проблеми.

Формулюються при їх вирішенні ціль та місія, з визначенням шляхів, методів та засобів управління у кризовій ситуації. У тому числі належать до цієї категорії фінансово-економічні проблеми.

Третя група проблем пов’язана з технологіями антикризового управління. Належать до цієї групи у найзагальнішому вигляді проблеми прогнозування криз, а також варіантів поведінки соціально-економічної системи в період кризи, з пошуком необхідних відомостей та розробкою управлінських рішень. Також важливе значення відводиться проблемам оцінки та аналізу кризових ситуацій. Розглядаються у цій групі проблеми розробки інноваційних стратегій, вкладених у виведення організації з кризової ситуації.

Четверта група проблем – до неї належать конфліктологія та селекція персоналу, які завжди супроводжують кризові ситуації, з інвестуванням антикризових заходів, входять сюди проблеми санації та банкрутства підприємств.

За виконання всіх запропонованих заходів та врахування всіх проблем підприємств передбачається, що вдасться досягти вдвічі скорочення дефіциту оборотних коштів завдяки оптимізації операційних процесів, проводячи серйозну роботу з дебіторами, а також покрити залишок дефіциту за рахунок кредитної лінії.

Література:

1. Гонтар З.Г., Соколова М.К. Організація антикризового управління на підприємствах на основі інновацій. *Електронна збірка наукових праць «ЕКОНОМІКА»*. Х. : НТУ «ХПИ». 2020. № 1(4). С. 22-26

2. Єпіфанова І. Ю., Болотнов Д. Г. Місце стратегії в системі антикризового управління підприємствами. *Вісник Хмельницького національного університету*.

2022. № 3. С. 335-338

3. Череп А., Череп О., Огренич Ю. Удосконалення науково-методичного підходу до оцінки впливу факторів на використання механізму формування стратегії антикризового управління операційною діяльністю промислових підприємств у кризових умовах. *Financial and credit activity problems of theory and practice*. 2022. 1(42), 134-144.